

Висновки. Отже, результати цілеспрямованих інституціональних змін залежать від способів їх реалізації та визначаються соціокультурною системою даного суспільства. Транспортна інфраструктура регіону – це сукупність економічних відносин в регіональній економіці, що забезпечують формування й використання транспортно-економічних зв'язків між суб'єктами господарювання та надання комплексу супровідних послуг, що в сукупності сприяє відтворенню елементів регіональної економіки. Одним з головних завдань діагностика транспортної інфраструктури регіону має бути дослідження показників її сучасного стану, розвитку й місця в регіональній економіці, а також визначення міри її впливу на ефективність економіки регіону. Для комплексного подолання інфраструктурних обмежень на регіональному транспорті потрібна координація дій, проведення інституціональних заходів, таких як розроблення та здійснення нормативно-правових актів, стратегій розвитку, програм.

Список використаних джерел:

1. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики. – М., 1997. – 180 с.
2. Институциональная архитектура и динамика экономических преобразований / под ред. д. э. н. А.А. Гриценко. – Х.: Форт, 2008. – 928 с.
3. Пыжев И. С. Институциональный подход к исследованию инфраструктуры жизнедеятельности населения макроэкономического уровня / И. С. Пыжев, В. Н. Рудкий // Научные труды Донецкого национального технического университета. Серия: экономическая. Выпуск 40-2. – Донецк: ДонНТУ, 2011. – С. 232-237.
4. Интеллектуальный капитал предприятий АПК в региональной инновационной системе: Монография / Г. В. Жаворонкова, В. О. Жаворонков, Д. М. Соковина, Л. Ю. Мельник, М. О. Гоменюк / за ред. д. е. н. Г. В. Жаворонковой. – Умань: Видавець «Сочинський», 2012. – 550 с.
5. Садловська І. П. Стратегічне управління національною транспортною інфраструктурою України: Монографія. – К.: П. П. «Сердюк В. Л.», 2011. – 356 с.
6. Хоменко Я. В. Стратегія сталого економічного зростання регіонів України. – Донецьк: ТОВ «ДРУК ІНФО», 2008. – 389 с.
7. Никифорчук О. І. Інструменти та механізми модернізації транспортної інфраструктури / О.І. Никифорчук // Економіка і прогнозування. - № 3. – К., 2012. – С. 64-78.

Ключові слова: регіон, транспорт, інфраструктура, діагностика, інституції.

Ключевые слова: регион, транспорт, инфраструктура, диагностика, институции.

Keywords: region, transport, infrastructure, diagnostics, institutions.

УДК 656:334.064.12

ЛОГІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Майорова І.М. кандидат економічних наук, доцент кафедри технології міжнародних перевезень і логістики ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», м. Маріуполь

Майорова І.М. Логістичне забезпечення інноваційного механізму розвитку житлово-комунального господарства.

В статті розроблено і обґрунтовано шляхи і засоби логістичного забезпечення інноваційного механізму розвитку житлово-комунального господарства (ЖКГ). В проведеному дослідженні визначено сутність, сукупність принципів та чинників розвитку житлово-комунального господарства; поглиблено теоретико-методологічні засади більш ефективного механізму його розвитку; проаналізовано сучасний стан, ключові проблеми та основні тенденції сучасного становища житлово-комунального господарства в Україні, обґрунтовано сукупність заходів щодо покращення інвестиційної привабливості даної сфери економічної діяльності. Розроблено інноваційні напрями розвитку житлово-комунального господарства, які відрізняються від запропонованих законодавчими актами і нормативними документами своєю адресністю і практичним застосуванням. Визначено ключові проблеми вітчизняного ринку житлово-комунальних послуг, до яких віднесено недосконалість нормативно-правової бази, неефективну систему управління підприємствами житлово-комунального господарства, невідповідність інфраструктурних потужностей вимогам споживачів послуг, високий рівень зносу основних фондів на підприємствах цієї галузі та застарілість технологій, що нині використовуються. На основі проведених досліджень сформовані рекомендації щодо розвитку сучасного ринку житлово-комунальних послуг. Сформульовано авторські пропозиції із розбудови нових спеціалізованих для

житлово-комунального господарства інноваційно-управлінських структур, діяльність яких повинна бути зосереджена на покращенні матеріально-фінансового становища галузі, впровадження диференційованого підходу до визначення рівня тарифів на утримання житлового фонду; обґрунтовано необхідність впровадження конкурентних відносин в житлово-комунальне господарство, особливо в сфері надання послуг з обслуговування житлового фонду, які є суспільно необхідними і повинні бути доступними всім прошаркам суспільства незалежно від рівня їх доходів.

Майорова І. Н. Логистическое обеспечение инновационного механизма развития жилищно-коммунального хозяйства.

В статье разработано и обосновано пути и средства логистического обеспечения инновационного механизма развития жилищно-коммунального хозяйства (ЖКГ). В проведенном исследовании определено сущность, совокупность принципов и факторов развития жилищно-коммунального хозяйства, более детально рассмотрены теоретико-методологические приемы совершенствования механизма его развития; проанализировано реальное состояние, ключевые проблемы и основные тенденции современного состояния жилищно-коммунального хозяйства в Украине, обосновано совокупность средств по улучшению инвестиционной привлекательности этой сферы экономической деятельности. Разработано инновационные направления развития жилищно-коммунального хозяйства, которые отличаются от изложенных в законодательных актах и нормативных документах адресностью и практическим использованием. Определено ключевые проблемы отечественного рынка жилищно-коммунальных услуг, к которым следует отнести несовершенную нормативно-правовую базу, неэффективную систему управления предприятиями жилищно-коммунального хозяйства, несоответствие инфраструктурных мощностей потребительским требованиям, высокий уровень износа основных фондов на предприятиях этой отрасли и использование старых технологи. На основе проведенных исследований сформулированы рекомендации относительно развития современного рынка жилищно-коммунальных услуг. Сформулировано авторские предложения к построению новых специализированных для жилищно-коммунального хозяйства инновационно-управленческих структур, деятельность которых должна быть сосредоточена на улучшении материально-финансового положения отрасли, внедрения дифференцированного подхода к определению уровня тарифов на содержание жилищного фонда; обосновано необходимость внедрения конкурентных отношений в жилищно-коммунальном хозяйстве, особенно в сфере оказания услуг по обслуживанию эксплуатационного фонда, которые являются общественно необходимыми и должны быть доступными всем слоям общества независимо от уровня доходов населения.

Mayorova I. Logistic providing of innovative mechanism of development of housing and communal services.

Ways and facilities of the logistic providing of innovative mechanism of development of housing and communal services are worked out in the article and reasonable. In undertaken a study essence, totality of principles and factors of development of housing and communal services, is certain, the theoretical and methodological receptions of perfection of mechanism are considered more in detail; the real state, key problems and basic tendencies of the modern state of housing and communal services, is analyses in Ukraine, totality of facilities is reasonable on the improvement of investment attractiveness of this sphere of economic activity. Innovative directions of development of housing and communal services are worked out, that differ from the stated in legislative acts and normative documents addresses and practical use. The key problems of home market of building services for an accommodation, it is necessary to take to that imperfect normatively-legal base are certain, ineffective control system by the enterprises of housing and communal services, disparity of infrastructural powers to the consumer requirements, high level of wear of capital assets on enterprises industries it and the use old technologists. On the basis of undertaken studies set forth to recommendation in relation to modern market development of building services on an accommodation. Authorial suggestions are set forth to the construction of the new specialized innovative and administrative structures for a communal economy, activity of that must be concentrated on the improvement of materially-financial position of industry, introductions of the differentiated going near determination of level of tariffs on maintenance of housing fund; reasonably necessity of introduction of competition relations for housing and communal services, especially in the field of providing of services in maintenance of operating fund for an accommodation, that are publicly necessary and must be accessible to all layers of society regardless of level of profits of population

Постановка проблеми. Підприємства житлово-комунального господарства (далі – ЖКГ), діяльність яких спрямована на задоволення першочергових потреб населення і створення необхідних умов для функціонування всіх галузей національного господарства, є невід’ємною частиною сфери життєзабезпечення міст України, що обумовлює гостроту та актуальність проблематики розвитку ЖКГ в ринкових умовах господарювання, важливість невідкладного вирішення пов’язаних з цим економічних і соціальних питань, першочергову необхідність всебічного наукового дослідження як загальних теоретичних аспектів функціонування комунальних підприємств, економіко-правових засад управління ними, так і проблем практичного тарифування на послуги сфери життєзабезпечення. Розвиток житлово-комунального господарства є одним із пріоритетних завдань державної соціально-економічної політики. Для його розв’язання необхідне науково-теоретичне обґрунтування відповідних шляхів та засобів регулюючого впливу на цю сферу діяльності, оскільки вона безпосередньо стосується інтересів як населення, так і національного господарства України в цілому. Розглядаючи житлово-комунальне господарство в контексті теперішнього розрізу часу, видно, що воно недосконале в цілому по Україні. Зволікання з його реформуванням призвело до того, що

підприємства галузі неспроможні ефективно працювати в ринкових умовах, а, відповідно, і якість надання послуг знаходиться на неналежному рівні. Час невпинно спливає, а сама галузь знаходиться в постійному режимі виживання. Стан глибокої кризи не може бути постійним, бо настане момент, коли вже неможливо буде відновити житлово-комунальне господарство як галузь без його негайного реформування саме з боку держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розробки методології та теорії державного управління і регулювання складними соціально-економічними системами присвятили свої праці такі відомі українські та зарубіжні вчені, як О. Кучеренка, Г. Волинського, В. Семенова, Є. Гайка, А. Ходарева та багатьох інших. Науковий внесок вказаних авторів в дослідженні поставленої проблеми є значним, але ряд питань методологічного характеру, пов'язаних зі створенням механізму ефективним управлінням процесів ресурсного забезпечення ЖКГ та оцінки результатів управління цими ресурсами не отримали до цих пір достатньо повного аналізу та оцінки, це і визначило вибір теми статті.

Теоретичні та прикладні аспекти комплексної проблеми реструктуризації, удосконалення та розробки стратегії розвитку житлово-комунального господарства, формування засад підвищення рівня його ефективності досліджувалися у багатьох наукових працях вчених-економістів і практиків: В. М. Геєць, В. М. Гончаров, Б. М. Данилишин, М. І. Долішній, С. І. Дорогунцов, Ф. І. Євдокимов, Т. М. Качала, Г. О. Крамаренко, В. І. Куценко, І. І. Лукінов, А. Ф. Мельник, Г. І. Онищук, В. В. та ін. У вирішенні актуальних теоретичних та прикладних питань досліджуваної проблеми помітний вклад внесли і зарубіжні вчені: А.Г. Аганбегян, А.І. Акаєв, Я.Г. Берсуцький, О.І. Румянцева, В.Г. Сахаєв, І.А. Смирнов та інші.

Проблеми управління інноваційним розвитком житлово-комунальних утворень регіону стають все більш актуальними у зв'язку з реалізацією політики держави щодо впровадження інноваційних механізмів розвитку та сприяння науково-технічному прогресу у цьому секторі, що знайшло своє відображення у наступних законах: Закон України «Про управління об'єктами державної власності», Закон України «Про фінансовий лізинг», Закон України «Про угоди про розподіл продукції», «Про Загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2009-2014 роки» [4], Постанова КМУ від 17.10.2008 р. «Про затвердження Положення про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти». Відповідно до цих та інших законів, інноваційний розвиток у сфері ЖКГ є пріоритетним та важливим завданням. Цей процес супроводжується подальшими перетвореннями у системи регіональної та місцевої влади, спрямованими на вирішення проблеми ефективності їх функціонування. Також в процес діяльності муніципальних (комунальних) утворень упроваджуються ринкові механізми, які відповідають особливостям виробництва специфічних бюджетних послуг.

Виділення невирішеної проблеми, якої присвячено статтю. На сьогодні реформування системи відносин, які пов'язані із процесом надання житлово-комунальних послуг у нашій державі, гальмується внаслідок не відпрацьованості механізму розвитку ЖКГ, незбалансованості заходів нормативно-правового, фінансового, кадрового та організаційного характеру. Саме тому, у практичній діяльності суб'єктів господарювання – надавачів зазначених послуг поки-що не спостерігається прогресивної динаміки та стабільної тенденції до підвищення ефективності. Це в свою чергу зумовлює зниження рівня якості послуг та, відповідно, не стимулює систему житлово-комунальних послуг в цілому до реалізації її основного завдання – повноцінного задоволення потреб та інтересів споживачів.

Стрижневою проблемою тут є визначення оптимального, вмотивованого та економічно обґрунтованого рівня тарифів на вказані послуги. У працях практично усіх дослідників зазначеної проблеми чітко простежується думка про те, що житлово-комунальний комплекс є не лише важливим соціально-економічним чинником розвитку усієї національної економіки, але й вагомою суспільно-політичною базою побудови справді ефективного громадянського суспільства. Існуючі ж негативні тенденції у розвитку ЖКГ в результаті дії мультиплікаційного ефекту тією чи іншою мірою впливають на розвиток кожної ланки господарського комплексу України. Проте, сучасні економічні трансформації, які відбуваються в Україні, вимагають від науковців і практиків удосконалення існуючого механізму розвитку житлово-комунального господарства, його структурної перебудови та фінансово-кредитного забезпечення, тарифної політики тощо. Завдання полягає у визначенні тих засобів і важелів, перш за все організаційно-економічного характеру, які б впливали на ефективність розвитку галузі, оскільки її реформування повинне мати системний характер. Саме реформування житлово-комунального господарства є важливим напрямом підвищення ефективності розвитку всього господарського комплексу держави.

Мета статті. полягає в розробці та обґрунтуванні шляхів удосконалення інноваційно-економічного механізму розвитку житлово-комунального господарства в нових умовах функціонування.

Результати дослідження. Сучасне ЖКГ являє собою сукупність видів економічної діяльності, спрямованих на забезпечення житлових та комунально-побутових потреб споживачів (громадян, організацій, підприємств тощо), створення необхідних умов для нормальної життєдіяльності населення та функціонування населених пунктів. Як багатофункціональна галузь вона включає в себе різноманітні підприємства і організації: житлово-будівельні організації, житлово-експлуатаційні організації; санітарно-технічні служби (водогони, каналізації, підприємства із санітарної очистки); підприємства комунальної енергетики (теплові, електричні, газові мережі, котельні та ін.); різноманітні підсобні підприємства (ремонтні заводи, майстерні; установи, які забезпечують управління житловим і комунальним господарством; підприємства готельного господарства) [1, с. 24]. У 2011 р. в галузі було зайнято 5% працездатного населення України і сконцентровано 25% її основних фондів [5, с. 147].

У процесі дослідження організаційно-економічного механізму розвитку житлово-комунального господарства та особливостей його функціонування, було виявлено цілий ряд проблем, які потребують нагального вирішення. Головними з них є наступні.

Перша проблема полягає у невідпрацьованості фінансового механізму функціонування та розвитку галузі за умов формування ринку житла. В контексті цієї проблеми, слід наголосити на важливості визначення реального власника житла та зняття з держави непосильного тягаря дотацій, що передбачає перехід до економічно обґрунтованих тарифів. Аналіз тарифної політики в ЖКГ показав значні відмінності в розмірах цих тарифів в областях України та між окремими підприємствами. Це переконливо свідчить, щонайменше, про відсутність їх належного економічного й технологічного обґрунтування, що призводить до істотного зростання цін, посилює фінансовий тиск на економіку, створює підґрунтя для зловживань, а за відсутності лічильників – сприяє появі певного «необлікованого» надлишку коштів при одночасному існуванні значної заборгованості споживачів. [2, с. 87]

Друга проблема полягає у відсутності внутрішніх і зовнішніх стимулів для розвитку житлово-комунального господарства, оновлення його техніко-технологічної бази, оптимізації структури витрат. Відсутність конкурентних засад не стимулює підприємства житлово-комунального господарства до впровадження ефективнішого обладнання для надання послуг, поліпшення організації виробництва і, отже, до зниження собівартості послуг. Зазначені обставини створюють сприятливі передумови для зловживань з боку підприємств – монополістів. Ще й досі є поширеним формування тарифів цими підприємствами не на основі розрахунків з відповідним техніко-економічним їх обґрунтуванням, а затратним методом, тобто на основі фактичних витрат минулих періодів, розмір яких не завжди обґрунтований. У випадках запровадження граничного рівня рентабельності, суб'єкти господарювання істотно завищують витрати. Коли ж державне регулювання здійснюється шляхом встановлення фіксованого рівня тарифів, монополістні утворення знижують якість послуг і через відсутність засобів обліку отримують плату за послуги, які не надано у повному обсязі. [3]

Третя проблема – це негнучкість системи державного регулювання розвитку житлово-комунального господарства, відсутність ефективного механізму впливу на ситуацію, що склалася у цій сфері господарювання. На думку автора, держава за допомогою механізму оподаткування, податкових пільг і виділення бюджетних субсидій повинна спонукати суб'єктів господарювання до такої діяльності, яка задовольнятиме соціальні інтереси та потреби суспільства. [5, с. 58-59]

В процесі аналізу особливостей та чинників функціонування житлово-комунального господарства, виявлено, що надзвичайно важливою категорією, яка детермінує напрями підвищення рівня ефективності галузі, є організаційно - економічний механізм його розвитку. Під таким механізмом слід розуміти сукупність конкретних дій та засобів, за допомогою яких забезпечується узгоджена економічно доцільна діяльність суб'єктів господарювання на ринку житлово-комунальних послуг з метою першочергового задоволення потреб кінцевих споживачів цих послуг, а також створюються умови для підвищення рівня соціальної ефективності розвитку даної галузі національної економіки. При цьому, виділено ряд особливостей даної галузі, а саме: високий рівень її комплексності; спрямованість на задоволення першочергових потреб населення; різноманітність форм підпорядкованості у територіальному розрізі; багатоланковість структури; специфічність критеріїв оцінки ефективності; високу залежність виробничої структури та організації управління від розмірів господарства; стохастичний характер процесів у цій сфері господарювання.[3]

Дослідження проведене автором дає можливість визначити, що ефективність житлово-комунального господарства та перетворень, які проводяться у ньому, залежить від таких чинників: ясності і визначеності стратегічних і тактичних цілей, послідовності реорганізації всієї структури житлово-комунального господарства; ступеня взаємозв'язку повноважень, відповідальності та ресурсного забезпечення конкретних структур влади на всіх ієрархічних рівнях управління, підготовки до швидких змін; наявності стійкої системи зворотного зв'язку з населенням, звітності і контролю за діяльністю нових управлінських та виробничих структур даної сфери економічної діяльності.

Визначено, що на сучасному етапі розвитку галузі не створено сприятливих умов для демонополізації, формування конкурентного середовища у сфері надання житлово-комунальних надання послуг, не завершена робота з юридичним оформленням договірних відносин між виробниками, постачальниками та споживачами відповідних послуг, відсутні правові механізми застосування санкцій проти неплатників та постачальників неякісних послуг. Встановлені певні суперечності між рядом положень чинних законодавчих актів з Конституцією України щодо визначення прав суб'єктів комунальної власності. Також не створені сприятливі умови для приватизації ЖЕКів та організації об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, асоціацій жителів таких будинків, будинкових комітетів, не сформовано інститут власників житла. Практично не впроваджуються сучасні управлінські інформаційні системи контролю, моніторингу та звітування. Не на належному рівні формуються науково-технічне та методологічне підґрунтя для попередження небезпечних процесів, відсутнє належне регулювання діяльності природних монополій з централізованого водопостачання та водовідведення, централізованого постачання теплової енергії, як це передбачено Законом України «Про природні монополії в Україні».

З точки зору автора, система державних заходів у сфері забезпечення стабільного функціонування галузі повинна бути зорієнтована на підвищення рівня житлово-комунального обслуговування населення у поєднанні з раціональними засадами ціноутворення. Детермінувати поняття тарифної політики у житлово-комунальному господарстві необхідно наступним чином: тарифна політика у житлово-комунальному

господарстві – це сукупність заходів та напрямів діяльності уповноважених органів місцевого самоврядування та державних органів виконавчої влади місцевого та загальнодержавного рівня, а також суб'єктів господарювання (надавачів житлово-комунальних послуг), щодо приведення у відповідність рівня тарифів на ці послуги до економічно обґрунтованого рівня витрат, з метою забезпечення найбільш повного задоволення потреб кінцевих споживачів.

Однак ці дії не дадуть належного результату, якщо органи виконавчої влади не будуть організаційно, економічно і фінансово зацікавлені у відповідних перетвореннях. Тільки глибоко усвідомлена, економічно приваблива (з точки зору місцевих бюджетів) і науково обґрунтована діяльність муніципальних органів управління здатна здійснити повноцінну реформу в житлово-комунальному обслуговуванні населення. Перехід на договірні відносини між місцевими органами виконавчої влади і підприємствами житлово-комунального господарства та визначення економічно обґрунтованого рівня тарифів при цьому теоретично можливі. Однак механізм реалізації законодавчо-нормативних актів з цього питання ще недостатньо відпрацьований.

На думку автора, у договорах необхідно передбачити оплату послуг за повний цикл виробництва фізичної одиниці послуги, оскільки всі види робіт з виробництва, реалізації послуг можуть виконуватися одним підприємством, окремі види (етапи) робіт можуть доручатися іншим підприємствам або приватним фірмам, як субпідрядникам. При цьому, оплата послуг має включати весь технологічний ланцюг до кінцевого результату.

Механізм договірних відносин місцевих органів влади і підприємств житлово-комунального господарства потребує розробки відповідних нормативно-правових актів, а також системи контролю і економічної оцінки якості обслуговування споживачів, що має знайти відображення в договорах на обслуговування через систему оплати відповідно до реально досягнутих показників якості. У випадку порушення рівня якості обслуговування або погіршення хоча б одного з показників якості, зафіксованих у договорі, до підприємства повинні застосовуватися відповідні штрафні санкції.

Розв'язання проблеми забезпечення нормального функціонування житлово-комунального господарства, підвищення рівня і якості населення та інших споживачів потребує чіткого розмежування функцій управління, прав власності, удосконалення системи договірних відносин, раціонального поєднання економічних і адміністративних методів впливу на діяльність всіх суб'єктів управління житлово-комунальним господарством кожного конкретного населеного пункту.

Висновки. Відповідно до поставленої мети розвитку житлово-комунального господарства на інноваційній основі та вищенаведеним особливостям необхідно упроваджувати нові організаційні форми управління комунальними підприємствами, які забезпечать консолідацію інтересів населення, бізнесу та органів місцевого самоуправління по багатьом принциповим питанням соціально-економічного розвитку територіальних утворень та анулюють дублювання функцій і як наслідок безвідповідальність. Для реалізації цілей та завдань необхідно чітко визначити набір функцій, а вони в свою чергу повинні бути прив'язана безпосередньо до відповідальних посадових осіб та виконавців. До перспективних напрямів подальших досліджень логічно віднести сам процес розробки нових організаційних форм функціонування житлово-комунальних регіональних утворень з урахуванням міжнародного опыту та системного підходу.

Список використаних джерел:

1. Волинський Г. Про деякі напрями реформування житлово-комунального господарства України / Г. Волинський // Економіка України. – 2009. – № 8. – С. 78-84.
2. Соціальний розвиток України: сучасні трансформації та перспектива / С.І. Бандур, Т.А. Заяць, В.І. Куценко та ін. ; за заг. ред. Б.М. Данилишина. – 2-е вид., доповн. та переробл. – Черкаси : Брама Україна, 2006. – 620 с.
3. Про загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2009-2014 роки Закон України №1511-17 від 11.06.2009 / ВВР-2009- № 47-48 - ст. 720. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1511-17>
4. Постанова КМУ від 17.10.2008 р. «Про затвердження Положення про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=921-2008-%EF>.
5. Андрійчук, М. Д. Сучасні форми господарювання у житлово_комунальній сфері міста [Текст] : монограф. / М. Д. Андрійчук, І. В. Заблудська, І. М. Салуквадзе. – Луганськ : Вид-во «Ноулідж», 2011. – 192 с.

Ключові слова: комунальне господарство, інноваційна основа, організаційні форми управління, інтереси населення, якість обслуговування, тарифна політика, служба замовника, ефективність реструктуризації.

Ключевые слова: коммунальное хозяйство, инновационная основа, организационные формы управления, интересы населения, качество обслуживания, тарифная политика, служба заказчика, эффективность реструктуризации.

Keywords: communal economy, innovative basis, organizational forms of management, interests of population, quality of service, tariff politics, service of customer, efficiency of restructuring.